

Teastas Eorpach na Gaeilge

Scrúdú Bhonnleibhéal 1

2005-2010

Tuairisc ar an scrúdú

**Ionad na dTeangacha
Ollscoil na hÉireann, Má Nuad**

Cúlra

Is é atá i dTeastas Eorpach na Gaeilge (TEG) ná córas scrúdaithe d'fhoghlaimoirí fásta. Tá sé ceangailte leis an *Fhráma Tagartha Comónta Eorpach do na Teangacha: Foghlaim, Teagasc agus Measúnú* (Comhairle na hEorpa, 2001). Forbraíodh an córas mar áis d'fhoghlaimoirí fásta a bhfuil cáilíocht aitheanta sa Ghaeilge de dhíth orthu. Cuireadh Scrúdú Bhonnleibhéal 1 ar siúl den chéad uair i mí na Bealtaine 2005. Tá an scrúdú bunaithe ar shiollabas cuimsitheach atá ar fáil ar an suíomh Gréasáin http://www.teg.ie/pdf/A1_syll.pdf Is féidir teacht ar shonraí an scrúdaithe ar an suíomh Gréasáin, chomh maith le páipéir shamplacha agus eolas eile d'iarrthóirí. Tá ábhar teagaisc samplach le fáil ar an suíomh chomh maith.

An siollabas

Tá siollabas Scrúdú Bhonnleibhéal 1 bunaithe ar an teanga a fhoghlaim tríd an mhodh cumarsáideach agus tá topaicí ginearálta, feidhmeanna teanga agus míreanna gramadaí agus foclóireachta i gceist freisin. Leagtar amach aidhmeanna an tsiollabais maidir leis na ceithre scil teanga (labhairt, cluastuiscint, léamhthuiscint agus scríbhneoireacht) le ráitis 'Beidh an foghlaimoir ábalta ...'. Toisc trí mhórchanúint a bheith sa Ghaeilge, tugtar eolas faoin mhéid is cóir d'fhoghlaimoirí a thuiscint fúthu i.e. cad ba chóir dóibh bheith in ann a aithint agus a ghiniúint. Tá a fhios againn anois go bhfuil tábhacht faoi leith leis an fheasacht teanga sa phróiseas foghlama. Toisc an Béarla a bheith mar mháthairtheanga ag formhór fhoghlaimoirí na Gaeilge, caithfear na difríochtaí san fhuaimniú a chur i dtuiscint dóibh (e.g. tá beagnach a dhá oiread fuaimeanna consan sa Ghaeilge agus atá sa Bhéarla) chomh maith leis an difríocht idir struchtúr na habairte sa Ghaeilge agus sa Bhéarla. Tá eolas faoi na gnéithe seo go léir den teanga sa siollabas.

Líon na n-iarrthóirí

Tugtar sa tábla thíos líon na n-iarrthóirí a thug faoin Scrúdú Bhonnleibhéal 1 ón uair a bunaíodh é sa bhliain 2005.

<i>Bliain</i>	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<i>Líon na n-iarrthóirí</i>	7	10	121	114	107	85

Aiseolas ó iarrthóirí

Tugtar cuireadh do na hiarrthóirí go léir aiseolas a thabhairt d'Ionad na dTeangacha faoi cibé scrúdú a rinne siad. Iarrtar orthu ceistneoir a líonadh agus a dtuairim a thabhairt faoi riar an scrúdaithe agus faoi ábhar agus leagan amach an scrúdaithe. Is aiseolas fíorluachmhar é seo agus cabhraíonn sé le hIonad na dTeangacha feabhas a chur, ar bhonn leanúnach, ar chóras scrúdaithe Theastas Eorpach na Gaeilge.

Cuntas gairid ar na hiarrthóirí

Bailítear eolas faoi na hiarrthóirí gach bliain ó na foirmeacha iarratais. Leasaíodh agus athraíodh an fhoirm iarratais d'fhonn sonraí a chur ar fáil d'Ionad na dTeangacha, sonraí a chuirtear san áireamh agus an scrúdú á chur le chéile. Seo a leanas saintréithe iarrthóirí 2010:

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

Aois, inscne agus náisiúntacht

Mná ba ea thart ar 67% (78% i 2009) de na hiarrthóirí. Bhí thart ar 49% de na hiarrthóirí san aoisghrúpa 26-45 bliain d'aois agus bhí 29% san aoisghrúpa 46-64. Mar a bheifí ag súil leis, Éireannaigh ba ea formhór mór na n-iarrthóirí.

Cuntas gairid ar phróifíl oibre na n-iarrthóirí

Tugtar eolas sa tábla thíos maidir le próifíl oibre na n-iarrthóirí sa bhliain 2010. Tugtar céatadán 2009 i lúibíní.

<i>Próifíl oibre</i>	<i>Céatadán</i>
Mac léinn	18.82% (6.5%)
Ag obair	64.71% (78.5%)
Éirithe as	2.35% (1.9%)
Dífhostaithe	5.88% (3.7%)
Fear tí / bean tí	8.23% (9.3%)

An fáth ar thug na hiarrthóirí faoin scrúdú

Lorgaíodh eolas ó iarrthóirí maidir leis na cúiseanna ar thug siad faoi Scrúdú Bhonnleibhéal 1. Thug go leor de na hiarrthóirí níos mó ná cúis amháin. Tá torthaí na bliana 2010 thíos agus tugtar torthaí 2009 i lúibíní.

<i>Na cúiseanna a ndearna iarrthóirí an scrúdú</i>	<i>Céatadán</i>
Le cabhrú liom dul chun cinn i mo phost	25.88% (33.6%)
Ar éileamh m'fhostóra	4.70% (4.7%)
Le cabhrú le hoideachas mo pháistí	16.47% (18.7%)
Ar chúiseanna pearsanta	62.35% (54.2%)
Ar chúiseanna eile	17.64% (9.3%)

Eolas na n-iarrthóirí ar an Ghaeilge

Cuireadh ceist ar na hiarrthóirí faoin staidéar a bhí déanta acu ar an teanga sa chóras oideachais in Éirinn agus léirítear torthaí na bliana 2010 sa tábla thíos. Tugtar torthaí 2009 idir lúibíní.

<i>Cén leibhéal is airde teagaisc a fuair tú sa Ghaeilge sa chóras oideachais?</i>	<i>Céatadán</i>
Ní dhearna mé Gaeilge ar scoil	30.98% (24.3%)
Bunscoil	4.71% (6.5%)
Meánscoil	57.65% (65.4%)
3ú leibhéal	1.18% (1.9%)

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

<i>Cé mhéad bliain atá caite agat ag déanamh staidéir ar an Ghaeilge ó d'fhág tú an córas oideachais (scoil/ollscoil)?</i>	<i>Céatadán</i>
Níos lú ná bliain amháin	50.59%
1-2 bliain	22.35%
3-5 bliain	5.88%
6-8 bliain	1.18%
8 + bliain	2.35%

Ullmhúchán don scrúdú seo

D'fhreastail formhór mór na n-iarrthóirí - 84.7% - ar chúrsa ullmhúcháin sular thug siad faoi Scrúdú Bhonnleibhéal 1 i 2010.

Na hionaid scrúdaithe

Sna blianta 2005 agus 2006, is in Ollscoil na hÉireann, Má Nuad amháin a reáchtáladh na scrúduithe. Toisc an t-éileamh a bheith ag méadú, áfach, cuireadh le líon na n-ionad scrúdaithe ó shin agus faoi láthair reáchtáiltear scrúduithe Bhonnleibhéal 1 sna hionaid seo a leanas (ag brath ar an éileamh):

- Ollscoil na hÉireann, Má Nuad
- An Spidéal, Co. na Gaillimhe
- Gaoth Dobhair, Co. Dhún na nGall
- Leitir Ceanainn
- Caisleán an Bharraigh
- Luimneach
- Corcaigh
- Cill Chainnigh
- Béal Feirste
- Ollscoil Charles, Prág
- Centre Culturel Irlandais, Páras
- Ollscoil Nua-Eabhrac, Nua-Eabhrac

An scrúdú

Is mar seo a leanas a roinntear na marcanna i Scrúdú Bhonnleibhéal 1:

Labhairt	40%
Cluastuisicint	25%
Léamhthuisicint	25%
Scríbhneoireacht	10%

An grádú

Is é atá sa mharc deiridh a fhaigheann an t-iarrthóir i Scrúdú Bhonnleibhéal 1 ná comhiomlán na marcanna a fhaigheann an t-iarrthóir i ngach ceann de cheithre chomhpháirt an scrúdaithe (labhairt, cluastuisicint, léamhthuisicint agus

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

scríbhneoireacht). Ní éilítear pasmharc íosta sna comhpháirteanna féin. Seo a leanas, sa tábla, an grádú a dhéanfar ar na marcanna sa scrúdú.

Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)	
80-100%	Pas le Gradam
65-79%	Pas le Tuillteanas
50-64%	Pas
0-49%	Teip

Bhain thart ar 90% de na hiarrthóirí pas amach i scrúdú na bliana 2010. Tugtar na gráid a gnóthaíodh sa tábla thíos.

Grád	Céatadán na n-iarrthóirí
Pas le Gradam	28.24%
Pas le Tuillteanas	30.59%
Pas	31.76%
Teip	9.41%

Scrúdú sa chluastuisceant, léamhthuisceant agus sa scríbhneoireacht (2 uair an chloig ar fhad)

Is é an scrúdú cluastuisceana an chéad chuid den scrúdú. Tugtar cúig nóiméad d'iarrthóirí chun na ceisteanna sa chuid seo a léamh sula seinntear na míreanna éisteachta. Maireann an chuid seo den scrúdú timpeall 25 nóiméad san iomlán. Léirítear an leagan amach a bhíonn ar an scrúdú cluastuisceana sa tábla thíos.

An scrúdú cluastuisceana

Ceist	Líon na míreanna	An cineál téacs	Formáid na bhfreagraí	Fócas an taisc
1	12	2 mhonalóg neamhfhoirmiúla	Freagra gearr (focal amháin nó uimhir)	Ag éisteacht chun eolas cuí faoi chúrsaí pearsanta a aimsiú (m.sh. cineál poist, líon páistí, caitheamh aimsire srl.)
2	6	3 fhógra ghearra leathfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach (m.sh. praghsanna, uimhreacha, dátaí.)

3	6	3 theachtaireacht ghearra neamhhfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach (m.sh. socrúithe, áiteanna, cur síos.)
4	6	3 chomhrá ghearra neamhfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach

An scrúdú cluastuisceana- comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Sa scrúdú cluastuisceana, bíonn ar na hiarrthóirí eolas simplí fíorasach a aimsiú (m.sh. uimhir theileafóin, lá na seachtaine, am, áit srl.) nó teacht ar an rogha cheart as trí nó ceithre rogha. Ní ghearrtar pionós ar na hiarrthóirí as focail a litriú go mícheart chomh fada agus is féidir an méid atá scríofa acu a thuiscint. Go ginearálta, d'éirigh go maith le hiarrthóirí sa scrúdú cluastuisceana. Ba cheart, mar sin féin, díriú ar na pointí seo a leanas:

- Ba cheart d'iarrthóirí na cúig nóiméad a bhíonn acu sula gcuirtear an dlúthdhiosca ar siúl a chaitheamh ag léamh na gceistanna go cúramach. Níor mhiste dóibh líne a chur faoi eochairfhocail agus faoi nathanna cainte sa cheist a bhfuil tábhacht leo. Gach seans go gcabhróidh sé sin leo teacht ar an eolas atá uathu agus iad ag éisteacht leis na míreanna e.g. 'Cén t-am a mbeidh an dráma ar siúl?'
- Uaireanta, cuireann iarrthóirí in iúl sna ceistneoirí nach mbíonn go leor ama acu chun na freagraí a scríobh síos. Tá go leor slite chun teacht timpeall ar an fhadhb seo:
 - (1) Ní gá uimhreacha iomlána a scríobh amach. Mar shampla, más í an cheist ná, 'Cé mhéad páiste atá ag Seán?', is leor an uimhir cheart a scríobh, mar shampla, '3'.
 - (2) Ní gá abairtí iomlána a scríobh. Is leor an freagra a thabhairt. Mar shampla, chun freagra a thabhairt ar cheist mar 'Cá bhfuil Máire ag dul?' is leor mar fhreagra 'Ag siopadóireacht.'
 - (3) Tá claonadh ag mórán iarrthóirí iarracht a dhéanamh píosaí fada de na míreanna éisteachta a bhreacadh síos sula dtugann siad faoi na ceistanna féin a fhreagairt. Ní bhíonn go leor ama ar fáil chuige sin. Cloistear gach píosa éisteachta faoi dhó, agus bíonn go leor sosanna chun seans a thabhairt d'iarrthóirí na freagraí a bhreacadh síos nó tic a chur sa bhosca cuí.
- Ba cheart d'iarrthóirí leanúint ar aghaidh agus a n-aird a choinneáil ar an mhír éisteachta fiú mura dtuigeann siad gach rud nó má bhíonn deacracht acu le píosa faoi leith den mhír. Más gá d'iarrthóirí tic a chur i mbosca mar chuid den tasc, féadann siad buille faoi thuairim a thabhairt. An rud is tábhachtaí ná nach

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

gcaithfeadh iarrthóirí an iomarca ama ar rud éigin nach dtuigeann siad. Ba cheart dóibh, áfach, bogadh ar aghaidh go dtí an chéad cheist eile sa leabhrán scrúdaithe agus bheith ullamh chun éisteacht leis an chéad phíosa eile.

- Nuair a bhíonn tic le cur i mbosca meabhraítear d'iarrthóirí gur cheart dóibh gan tic a chur ach i mbosca amháin, murab amhlaidh go gcuirtear in iúl dóibh go bhféadfadh níos mó ná freagra amháin a bheith ann. I gcásanna mar seo, nuair nach dteastaíonn ach freagra amháin, ní bhronnfar marcanna má chuireann an t-iarrthóir tic i níos mó ná bosca amháin.
- Moltar d'iarrthóirí éisteacht go cúramach leis an mhír éisteachta sula dtugann siad faoin cheist. Má chuirtear ceist den chineál seo a leanas 'Cá bhfuil Seán ina chónaí?' níor cheart d'iarrthóirí an chéad áit a luaitear sa mhír a bhreacadh síos. Gach seans go luafar cúpla áite, ach ní bheidh Seán ina chónaí ach in áit amháin acu seo. B'fhéidir go gcloisfidh siad 'Is mise Seán agus is as Gaillimh mé. Tá mé pósta agus tá mé i mo chónaí i gCorcaigh anois le cúpla bliain...'
- Moltar do mhúinteoirí réimse leathan de théacsanna agus de thascanna éisteachta a úsáid chun cabhrú le hiarrthóirí leis an chluastuiscint go ginearálta, chun cur lena stór focal agus chun straitéisí cuí a fhorbairt.

An scrúdú léamhthuisceana agus an scrúdú scríbhneoireachta

Nuair atá deireadh leis an scrúdú cluastuisceana, bíonn nócha nóiméad ag na hiarrthóirí chun tabhairt faoin scrúdú léamhthuisceana agus faoin scrúdú scríbhneoireachta. Tugtar leagan amach agus sonraí uile an scrúdaithe léamhthuisceana sa tábla thíos.

Ceist	Líon na míreanna	An cineál téacs	Formáid na bhfreagraí	Fócas an taisc
1	5	Abairtí a chomhlánú (Baineann na habairtí le téama/topaic amháin)	Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag léamh agus ag teacht ar ghnéithe cuí léacsacha.
2	5	5 chomhrá ghearra a chomhlánú	Freagra ilroghnach (trí rogha)	Ag léamh agus ag aithint na bhfreagraí cuí.
3	5	Críoch a chur le comhrá níos faide	Meaitseáil ilroghnach (roghnaigh 5 mhír as 8 gcinn)	Ag léamh agus ag aithint na bhfreagraí cuí.
4	7	Ríomhphost/litir/nóta srl.	Ceist ilroghnach (trí rogha: fíor/bréagach/ní deirtear)	Ag léamh agus ag fáil miontuisceana ar an ábhar agus ar na príomhsmaointe.

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

5	7	Ríomhphost/litir/nóta srl.	Meaitseáil ilroghnach (roghnaigh 7 mír as 12 gcinn)	Ag léamh agus ag teacht ar ghnéithe cuí léacsacha.
---	---	----------------------------	---	--

An scrúdú léamhthuisceana - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Go dtí seo, tá ag éirí go maith le hiarrthóirí sa scrúdú léamhthuisceana. Is gá aird a dhíriú mar sin féin ar roinnt ceisteanna, mar a leanas:

- I gCeist 3, ba cheart d'iarrthóirí díriú isteach ar bhrí an chomhrá ina iomláine. Tá sé tábhachtach go léifeadh iarrthóirí an méid a thagann roimh agus i ndiaidh na mbearnaí ar fad sula mbreacann siad síos an freagra.
- I gCeist 4 agus i gCeist 5, léann na hiarrthóirí téacs gearr. Moltar go léifeadh siad an téacs ina iomláine arís is arís eile sula dtugann siad faoi na ceisteanna a fhreagairt. Braitheann iarrthóirí na codanna seo den scrúdú léamhthuisceana a bheith dúshlánach agus moltar go dtabharfaí go leor seansanna dóibh chun cleachtadh a dhéanamh ar na cineálacha tascanna seo sa seomra ranga.
- Níor chóir d'iarrthóirí bheith róbhuartha má thagann siad ar roinnt focal nach n-aithníonn siad. Uaireanta, seans go mbeidh siad ábalta úsáid a bhaint as an gcomhthéacs chun teacht ar an bhrí agus seans gur féidir an cheist a fhreagairt fiú gan gach focal a thuiscint
- Má iarrtar ar iarrthóirí tic a chur i mbosca, nó rogha amháin a phiocadh as cúpla rogha, níor cheart dóibh ***ach freagra amháin*** a roghnú. Ní féidir marcanna a bhronnadh má roghnaíonn iarrthóir níos mó ná rogha amháin. Más rud é go bhféadfadh níos mó ná freagra amháin a bheith ceart, cuirtear é sin in iúl go soiléir sa cheist.

An scrúdú scríbhneoireachta

Tá sonraí an scrúdaithe scríbhneoireachta leagtha amach thíos.

Ceist	Líon na míreanna	An cineál téacs	Formáid na bhfreagraí	Fócais an taisc
1	10	R.phost nó nóta neamhfhoirmiúil	Triail iomlánaithe (oscailte)	Cruinneas gramadaí agus struchtúir na teanga.
2	8	R.phost nó nóta neamhfhoirmiúil	Triail iomlánaithe (ceist ilroghnach)	Cruinneas gramadaí agus struchtúir na teanga.

An scrúdú scríbhneoireachta - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Cé go n-éiríonn go maith le formhór na n-iarrthóirí i Scrúdú Bhonnleibhéal 1, bhí níos mó deacrachtaí ag na hiarrthóirí leis an chuid seo den scrúdú ná mar a bhí acu leis na codanna eile

- I gCeist 1 agus i gCeist 2, ba cheart go dtuigfeadh iarrthóirí go mbíonn an freagra ag brath ar an chomhthéacs gramadaí. Mar sin, tá sé fíorthábhachtach go léifeadh siad a bhfuil roimh agus i ndiaidh gach ceann de na bearnaí.
- I gCeist 1 (trial iomlánaithe oscailte) cuirtear pionós ar iarrthóirí má bhíonn earráidí sa litriú acu. Níor bhain cuid mhór de na hiarrthóirí úsáid as an síneadh fada nuair ba ghá sin a dhéanamh. Gach seans go mbeadh sé ina chabhair dá meabhrófaí d'iarrthóirí go bhféadann difríocht a bheith i gceist maidir le brí fhocail má/mura gcuirtear síneadh fada ar ghuta (mar shampla 'féar' agus 'fear').
- Is minic a bhíonn deacracht ag na hiarrthóirí le codanna den scrúdú a éilíonn eolas faoi inscne na bhfocal. Mar shampla, roghnaigh cuid mhaith de na hiarrthóirí 'mór' seachas 'mhór' chun an bhearna a líonadh san abairt 'D'ith me lón i mbialann _____ sa chathair.' Ba cheart go dtuigfeadh iarrthóirí ag an leibhéal seo go bhfuil formhór na n-ainmfhocal a chríochnaíonn ar 'lann' baininsneach (*leabharlann, amharclann, bialann* srl.) Tá sé tábhachtach go dtuigfeadh iarrthóirí inscne na bhfocal mar bíonn tionchar aige sin ar aon aidiachtaí a mbaintear úsáid astu. Seans go mbeadh sé cabhrach a mheabhrú d'iarrthóirí inscne na bhfocal nua a fhoghlaimíonn siad a sheiceáil, agus é sin a dhéanamh ar bhonn rialta. Is féidir é sin a dhéanamh gan mórán dua trí úsáid a bhaint as foclóir.
- Is cosúil go mbíonn deacrachtaí ag na hiarrthóirí maidir le húsáid an ailt le hainmfhocail. Botúin choitianta ná 'an t-amharclann', 'an athair', 'an bialann' srl. Ba cheart go míneofaí d'iarrthóirí an tionchar a bhíonn ag an alt ar ainmfhocail áirithe.
- Is minic a bhíonn deacracht ag na hiarrthóirí an difríocht a aithint idir an fhoirm cheisteach agus an fhoirm dhearfach den bhriathar san aimsir chaite. Mar shampla, scríobh go leor de na hiarrthóirí 'D'fhan' seachas 'fhan' sa bhearna seo a leanas: 'Ar _____ sibh in óstán?' Is earráid choitianta í sin san fhoirm cheisteach den aimsir chaite.
- Moltar go mbainfeadh múinteoirí úsáid as réimse leathan de ghníomhaíochtaí feasachta teanga i dtreo is go mbeidh iarrthóirí eolach ar na rialacha bunúsacha a bhaineann le gramadach na Gaeilge agus a bhfuil cur síos déanta orthu sa siollabas http://www.teg.ie/pdf/A1_syll.pdf

An scrúdú cainte

Iarrthóirí amháin a chuirtear faoi scrúdú ag aon am amháin. Bíonn beirt scrúdaitheoirí i láthair, duine amháin acu sin ag plé leis an iarrthóir, ag cur na gceisteanna agus ag stiúradh an chomhrá. Déantar taifeadadh ar na scrúduithe cainte ar fad d'fhonn monatóireacht a dhéanamh agus ar mhaithe le taighde agus traenáil. Tugtar eolas thíos faoi scrúdú cainte Scrúdú Bhonnleibhéal 1.

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

<i>Cuid</i>	<i>An fad ama</i>	<i>An cineál taisc</i>	<i>Na feidhmeanna teanga</i>
1	3-4 nóiméad	Cuirtear roinnt ceisteanna ar an iarrthóir faoina s(h)aol laethúil (baile, teaghlach, caitheamh aimsire, laethanta saoire, taisteal, srl.)	Ag tabhairt eolais
2	2-3 nóiméad	Rólghníomhaíocht (1) Tugtar cárta don iarrthóir 5 nóiméad sula dtosaíonn an scrúdú. Tá eochairfhocail ar an chárta a bhaineann le ranganna oíche, bialann nua, teach ar cíos srl. Freagraíonn an t-iarrthóir ceisteanna ón scrúdaitheoir maidir le dáta / am / áit / costas / uimhir theileafóin srl. (2) Ansin cuireann an t-iarrthóir ceisteanna ar an scrúdaitheoir faoi áit nó imeacht atá cosúil leis an cheann atá léirithe ar an rólchárta. (Ní thugtar aon leideanna).	Ag tabhairt eolais Ag lorg eolais Ag cur tuairimí simplí in iúl
3	2-3 nóiméad	Cur síos ar radharc éigin i bpictiúr. Tugtar pictiúr d'iarrthóirí agus bíonn nóiméad amháin acu chun féachaint air. Iarrtar orthu cur síos a dhéanamh ar a bhfuil ar siúl sa phictiúr. Léirítear daoine sa phictiúr ag glacadh páirte i ngnáthimeachtaí an lae, m.sh. ag siopadóireacht / ag dul ar bhus / ag féachaint ar an teilifís / ag obair srl.	Ag déanamh cur síos ar phictiúr agus an méid atá ag tarlú ann.

An scrúdú cainte - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Go dtí seo, tá ag éirí go maith le hiarrthóirí sa rannóg seo de Scrúdú Bhonnleibhéal 2. Mar sin féin, seo thíos roinnt pointí ar cheart aird a dhíriú orthu:

- Go ginearálta, is i gCuid 1 den scrúdú cainte is fearr a éiríonn le hiarrthóirí. Baineann na ceisteanna a chuireann an scrúdaitheoir le gnáthshaol na n-iarrthóirí (m.sh. áit chónaithe, teaghlach, caitheamh aimsire, obair, laethanta saoire agus taisteal). Is cosúil go mbíonn iarrthóirí ullmhaithe go maith don chuid seo den scrúdú, agus taithí acu ar fhreagra a thabhairt ar cheisteanna simplí ar nós 'Cad as duit?' nó 'Cén obair atá agat?'
- Is léir ón aiseolas a thugann na scrúdaitheoirí cainte nach mbíonn an-chuid de na hiarrthóirí ullmhaithe go maith don rólghníomhaíocht. Cuireann na hiarrthóirí féin in iúl sna ceistneoirí gur minic nach mbíonn aon chleachtadh acu nó nach ndéanann siad mórán cleachtaidh ar rólghníomhaíochtaí sa seomra ranga. Cuireann na scrúdaitheoirí cainte in iúl freisin go mbíonn deacrachtaí móra ag na hiarrthóirí leis na ceisteanna is bunúsaí. Tá sé tábhachtach go múiní d'iarrthóirí conas ceisteanna simplí a chumadh agus

mholfaimis do mhúinteoirí níos mó ama a chaitheamh ar an ábhar seo sa seomra ranga. Ba cheart go mbainfí úsáid as réimse leathan gníomhaíochtaí le cinntiú go bhfaigheann iarrthóirí cleachtadh ar chumadh agus ar fhreagairt ceisteanna simplí.

- I gCuid 3 tugtar pictiúr amháin as dhá cheann d'iarrthóirí. Bíonn nóiméad amháin acu chun smaoinemh ar an mhéid a déarfadh siad, sula dtosaíonn siad ar chur síos a dhéanamh ar an phictiúr. Ag an leibhéal seo, ní lorgaítear ón iarrthóir ach cúig nó sé abairt shimplí. m.sh., 'Tá an teaghlach ag dul ar saoire' / 'Tá nuachtán ag an fhear' / 'Tá an traein ag dul go Baile Átha Cliath'. Go ginearálta, éiríonn go maith le hiarrthóirí sa chuid seo den scrúdú.
- Ba cheart cabhrú le foghlaimeoirí forbairt bheag a dhéanamh ar a gcuid freagraí. Bíonn sé an-deacair cumas na n-iarrthóirí a mheas mura ndeir siad ach 'ní hea' nó 'níl. Mar léiriú ar an fhadhb seo féach an sampla seo thíos:

Sampla

Scrúdaitheoir: *An maith leat spórt?*
Iarrthóir: *Ní maith*
Scrúdaitheoir: *An éisteann tú le ceol?*
Iarrthóir: *Ní éistim*

Cuirfear go mór leis an chumarsáid idir an scrúdaitheoir agus an t-iarrthóir má dhéanann foghlaimeoirí iarracht bheag cur lena bhfreagraí. Féach an sampla thíos:

Sampla 1

Scrúdaitheoir: *An mbreathnaíonn tú ar an teilifís?*
Iarrthóir: *Ní bhreathnaím. Ní maith liom an teilifís ach is maith liom ceol. Éistim le popcheol.*

Sampla 2

Scrúdaitheoir: *An maith leat ceol?*
Iarrthóir: *Níl suim dá laghad agam sa cheol ach is breá liom dul go dtí an phictiúrlann. Téim go minic le mo chairde.*

- Ní bheifí ag súil ag an leibhéal seo go mbeadh iarrthóirí ábalta páirt a ghlacadh i gcomhrá fada. Bítear ag súil nach mbeidh mar fhreagra acu ach abairt nó dhó, agus iad sin a bheith gairid. Tá sé mar bhunchuid den siollabas, áfach, go mbeadh iarrthóirí ábalta déileáil mar is cuí le hócáidí airithe. Mar shampla, ba cheart go mbeadh iarrthóirí in ann a chur in iúl don scrúdaitheoir nár thuig siad rud éigin, nó iarraidh ar an scrúdaitheoir ceist a chur in athair, nó iarraidh go ndearfaí focal éigin níos moille. Chun teacht ar bhreis eolais maidir le straitéisí cumarsáide féach Siollabas A1, leathanaigh 5-7.
- Tugtar thíos roinnt de na hearráidí is coitianta a dhéanann iarrthóirí sa scrúdú cainte ag an leibhéal seo:

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

(1) An t-alt a fhágáil ar lár, nó an t-alt a úsáid go mícheart. Mar shampla, ‘an athair’ (an t-athair) agus ‘an máthair’ (an mháthair).

(2) Úsáid a bhaint as *ba mhaith liom* in áit *is maith liom*. Mar shampla,
Scrúdaitheoir: *Cén caitheamh aimsire ata agat?*
Iarrthóir: *Ba mhaith liom ceol. (Is maith liom ceol).*

(3) Ceisteanna a fhreagairt go mícheart. Mar shampla,
Scrúdaitheoir: *An imríonn tú galf?*
Iarrthóir: *Tá / Is ea. (Imrím / Ní imrím).*

Ag an leibhéal seo, is leor an briathar a úsáid arís chun freagra dearfach/diúltach a chur in iúl. Chun foghlaim a threorú maidir le húsáid cheart a bhaint as ‘*Tá / Is ea*’ is gá cleachtadh rialta a dhéanamh ar conas ceisteanna a fhreagairt ó thús an phróisis fhoghlamtha teanga.

(4) Gan séimhiú a chur ar ainmfhocal tar éis úsáid a bhaint as an aidiacht shealbhach ‘*mo*’ Mar shampla ‘*Mo post*’ (mo phost), ‘*mo mac*’ (mo mhac).

Moltaí ginearálta

- Is daoine fásta iad formhór na n-iarrthóirí a thug faoi Scrúdú Bhonnleibhéal 1. Is Éireannaigh iad a bhformhór a bhfuil staidéar déanta acu ar an Ghaeilge mar ábhar éigeantach sa bhunscoil agus sa mheánscoil. I gcásanna áirithe, bíonn staidéar éigin déanta acu ar an Ghaeilge sna 1960í nó na 1970í nuair a bhí béim ar mhodh na gramadaí agus an aistriúcháin. Mar thoradh air sin, bíonn cur amach iarmharach éighníomhach ag an ghrúpa seo ar an teanga. Tá Scrúdú Bhonnleibhéal 1 dírithe ar ghlantósaitheoirí, a bhfuil staidéar déanta acu ar an teanga ar feadh thart ar 80-100 uair an chloig. Mar sin, ní scrúdú oiriúnach é dóibh siúd a d’fhoghlaim Gaeilge sa bhunscoil nó sa mheánscoil. Iarrthóirí a thug faoin Ghaeilge ar scoil agus a bhfuil fonn anois orthu tosú as an nua ba cheart dóibh siúd tosú ag ullmhú do Scrúdú Bhonnleibhéal 2.
- Moltar go láidir do mhúinteoirí agus d’iarrthóirí grinnstaidéar a dhéanamh ar an dá scrúdú shamplacha agus ar na treoracha a théann leo ar an suíomh ag http://www.teg.ie/gaeilge/paipeir_shamplacha.htm.
- Is féidir teacht freisin ar ábhar samplach múinteoireachta atá oiriúnach don leibhéal seo ar an suíomh ag <http://www.teg.ie/gaeilge/teagasc.htm>. Moltar freisin go gcuirfeadh múinteoirí leis na hacmhainní sin, ag brath ar riachtanais agus aidhmeanna cibé grúpa foghlaim a bhíonn acu.
- Iarrtar ar iarrthóirí an t-eolas agus na moltaí a thugtar ar an suíomh http://www.teg.ie/gaeilge/eolas_molta_iarrthoiri.htm a léamh go mion.